

Prvních pár dní na střední v USA

V sextě na gymplu jsem se rozhodnul studovat část střední školy za velkou louží. Mojí preferencí bylo Colorado kvůli možnosti lyžování, které bylo mojí velkou vášní. Asi proto jsem skočil v Texasu, kde je průměrná teplota tak o dvacet stupňů vyšší a sníh tam vidíte jednou za rok, když je ráno jinovatka. Moje hostitelská rodina, pocházela kousek od Dallasu z maloměsta Weathford, kde mělo probíhat moje studium.

Do školy jsem nastoupil týden po svém příletu do USA. Co si vybavím při vzpomínce na svůj první školní den na „Weathford High School“? Nervozitu, stres, nejistotu. Byl jsem plný očekávání a obav z nového prostředí. Jaké budu mít předměty? Jak zvládnou učení v angličtině? Jací budou mí spolužáci? Jak zapadnu do místní komunity?

Kde se ve mně braly tyhle otázky?

Bylo mi šestnáct, v Americe první krok k dospělosti. Tahle životní meta znamená pro teenagery v USA bod, od kdy mohou sami řídit. Snem většiny z nich je dostat k narozeninám pořádné auto. Na střední kvalitní bourák tvořil váš status. Bylo jedno, jestli mezi kovboji, cheerleaders, hráči fotbalu nebo šprty. I ten nejhorší pojízdny pekáč byl lepší, než jezdit školním autobusem. (Pozn. V USA standardní veřejná doprava mimo velkoměsta nefunguje.)

Můj studijní program měl jednu podmínku. Zákaz řízení. A nichž bych vkročil do budovy střední, už jsem se zařadil mezi „loosery“. Když k tomu přičtu svoji „plynnou“ angličtinu a fakt, že jsem tam nikoho neznal, dají se moje „mírné“ obavy pochopit.

Výběr předmětů

První den mě odvezla do školy moje „hostitelská matka“ autem, takže jsem byl ušetřen potupy jízdou žlutým „school busem“. V půl deváté byl můj termín v ředitelně, kde mě čekalo dohadování ohledně předmětů, které budu studovat. Vzhledem k mojí brilantní angličtině jsem pochytil cirka každé třetí slovo a byla to většinou zájmena typu ty a my, což mi dávalo jistotu, že se pořád bavíme o mně. Nic méně všechny souvislosti jsem úplně nepochytil, takže můj výběr předmětů skončil pro mě šprtským fiaskem. Přesto jsem si připadal jako lingvistická hvězda. Se mnou si totiž vybíral předměty i jeden kluk z Ruska, který neuměl říct anglicky ani větu jmenuji se Sergej. Později jsem se dozvěděl, že to byla jeho první interakce s tímto jazykem.

Považovali mě za nadějného studenta z Evropy, kolébky vzdělání, a tak mi vybrali nejvyšší úroveň matematiky (Calculus dva), ekonomii dva a sociologii. Ani z názvu jsem netušil, čeho se týkají. U pěti zbývajících předmětů mi aspoň napadalo, čeho by se mohly týkat. Můj další výběr tvořily evropské dějiny, dějiny USA, anglická literatura, chemie a atletika, na níž jsem zažil jeden z nejbizarnějších zážitků svého pobytu v USA. Kdo se může „pochlubit“, že má za sebou jako středoškolák obvinění ze sexuálního harašmentu od své trenérky? O tom, ale někdy jindy.

Na první hodině Calculus dva se ukázalo, že se nejedná o klasickou matematiku, ale o nějakou „pavědu“, neboť se na tabuli objevovaly místo čísel pouze písmena. Byl jsem z gymplu zvyklý na hodně a patřil se svojí znalostí x a y ke špičce

v oboru. To, že se dá používat celá abeceda, mě dost zaskočilo. Jediní, kdo to chápali, byli studenti z Asie a pár podivínů.

Deset minut z této hodiny mi stačilo, abych spěchal do ředitelny s žádostí o změnu úrovně. Mistrně jsem zjistil nejnižší možný level a zapsal si matematiku úrovně deváté třídy. Tak se zrodila moje hvězdná matematická kariéra na střední v USA. Někdy si prostě stačí umět dobře vybrat.

Sociologie byla moje oblíbená díky mnoha krásným spolužačkám. Jen škoda, že trvalo dalších deset let, než jsem pochopil, o čem tento předmět byl. Nevím, jestli by můj profesor Patočka z vysoké byl stejného názoru, ale s googlem už jsem aspoň schopný najít srozumitelnou definici.

Hodina ekonomie

Nejhlubší zážitek mi ušetřila první hodina ekonomie. Lavice byly po jednom. Čtyři řady po pěti. Moje byla přesně uprostřed, abych se zašil. Vedle mě ze všech stran seděly krásné holky. Napravo a nalevo dvě blondýnky, které byly jako ze žurnálu. Můj pocit štěstí byl nepopsatelný. Pohled na ně mě úplně klidným nenechával, tak jsem se snažil tvářit, jako že tam nejsou. Znáte ten stav, kdy se chcete kouknout a přitom nebýt viděn, jak zíráte. Někdy je to fakt těžké dilema. „Podívej se na ně! Hned na to. „Nečum tam, ať nejsi trapný.“ Uprostřed mého vnitřního boje se zvenku ozval hlas učitele. Představil mě jako studenta z Československa, který pochází původem z komunistické země. Sklidil jsem pár zvědavých pohledů. Na chvíli byl středem pozornosti. Ve tváři jsem byl rudý jako rak a srdce mi tlouklo o závod. Horká chvilka však měla teprve přijít.

Po deseti minutách bezradného listování v učebnici, mě pan Scott oslovil jménem, abych vstal. Došlo mi to spíše z jeho pohledu a gestikulace směrem ke mně, než že bych mu rozuměl. Hbitě jsem se zvednul a čekal, co přijde. Všechny pohledy mých spolužáků včetně dvou krásných blondýnek směřovaly na mě. Moje nervozita byla srovnatelná s piloty formule jedna během startu. A pak to přišlo. Výstřel! Jednoduchá otázka, dvakrát zopakovaná, s pochopitelným smyslem i pro mě.

„Co bys nám řekl o ekonomice Československa?“ Slovo ekonomika bych tehdy musel hledat ve slovníku cizích slov, natož pak vysvětlit, jaká doma byla. Co jsem měl celé třídy upírající na mě zrak říct a ještě k tomu v angličtině? Dvacet párů očí na mě upřeně kouká a čeká, co ze mě vypadne. Fyzicky jsem cítil, jak mě zvědavě propichují očima. Mozek mi běžel na plné obrátky. Připadalo mi to jako věčnost, než ze mě vypadla nějaká slova. Pamatuji si můj výklad, že už je jen Česká republika, a že máme svobodu po čtyřiceti letech komunismu. Ale co jsem vyblekotal o ekonomice, si nevpomenu. Do paměti se mi vryl pocit maximální možné nervozity a trémy. Tento zážitek mi zbavil strachu z veřejného vystupování. Věřím, že hůř už se cítit nemůžu.

Běžný školní den

Samotný školní den byl rozdělen do dvou částí. Dopoledne dvě vyučovací hodiny, odpoledne dvě. Každá trvala devadesát minut bez přestávky. Udržet pozornost byl opravdu kumšt. Moje první devadesáti minutovka byla muka. Ráno jsem vypil několik hrnků čaje a po třiceti minutách výuky začalo moje utrpení. Potřeba jít na toaletu každou minutou sílila, a čím víc jsem na to myslel, tím horší to bylo. V Čechách

bych se jednoduše přihlásil. Řekl, že musím. A vyřízeno. Ale tady jsem nevěděl, jestli je to povolené a hlavně, jak bych to před celou třídou anglicky vyblekotal a úplně se neztrapnil. Těch následujících šedesát minut bylo nekonečných. Naučilo mě to hlídat pitný režim.

Polední přestávku tvořila hodinová pauza na oběd. Většina studentů se stravovala v nedalekých fastfoodech mimo areál školy. Zvonění v polovině vyučování strhlo lavinu valících se studentů směr parkoviště. Všichni chtěli být u aut co nejdříve, aby se vyhnuli zácpě vyjíždějících aut. V městečku Weathford najdete u restaurací, nákupních center, úřadů obrovská parkoviště, ale chodníky k nim chybí, takže jediným přepravním prostředkem jsou auta. Tedy pokud nejste zahraniční student první den ve škole.

Jít na oběd mimo školu mi tehdy přišlo samo o sobě dost uhozené. Ale šli téměř všichni, tak jsem vyrazil taky. Kapesné na oběd bylo, tak proč nejít? Nejbližší fastfoody byly ve vzdálenosti do sto metrů od školy. I přes jejich blízkost byli spolužáci ochotni vyčekat frontu aut z parkoviště, ujet sto metrů k restauraci, najíst se a řídit zase zpět. Nechápal jsem, v čem spočívá ta výhoda. Deset minut popojíždění na parkovišti, minutu jízdy a to celé znovu na cestě zpět.

Můj první oběd byl ve dvě stě metrů vzdáleném Whataburgeru. Hrdě jsem štrádoval po trávě nebo po kraji silnice a sklízel obdivné pohledy mých spolužáků. Otočil se za mnou opravdu každý. Byl jsem v kurzu. Odpoledne mě zavolali do ředitelny. Koordinátorka mi vysvětlila, že za ní byli studenti, aby ji upozornili na moje podivné chování. Byl jsem zaskočený. Nechápal jsem, co tím myslí. Podivné chování? Po chvilce vysvětlování mi došlo, co se mi snaží sdělit. To chůze pěšky byla podezřelá. Policie lidí chodící po svých stavěla za podezření z potulky. Tohle pro mě bylo úplně science fiction. Ale došlo mi, jak se cítil Rambo, když ho chtěl šerif vyhostit za potulku z města. Řešením bylo najít kamarády, kteří mě svezou. Díky atletice jsem si jich pár poměrně rychle udělal a bylo po problému.

Drobné kulturní rozdíly

V jedné hodině z kraje studia mi došlo, co znamenají drobné kulturní rozdíly. Přes uličku seděl kluk s rýmou jako trám. V podstatě celou hodinu popotahoval nudle až z paty, což bylo jediné, na co jsem se dokázal soustředit. Nikomu ve třídě včetně učitele to nevadilo. Nebylo mi jasné, proč se nevysmrká. Ale ptát, jsem se nechtěl. Odpověď přišla ve chvíli, kdy jsem si vytáhnul kapesník a vysmrkal se. Celá třída na mě vrhla vražedné pohledy, co za nechutnost předvádím. Později mi vysvětlili, že smrkání na veřejnosti patří mezi vrchol neslušnosti. Holt jiný kraj jiný mrav.

Těchto drobných rozdílů bylo mnoho a staly se mi inspirací. Za dob mého studia nebyl internet běžkou komoditou. Neexistoval facebook nebo skype. Jediné spojení s Českem byla pevná linka, kdy telefonát na dvacet minut přišel na tři a půl tisíce. Bylo super, když jediná volba si pokecat, znamenala naučit se anglicky.

Jeli byste studovat do zahraničí? Poslali byste tam studovat vaše děti? Co jste na vaší zahraniční misi zažili vy?

